

KUTSESTANDARD

Vagunijärelevaataja, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Vagunijärelevaataja, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

<p>A.1 Töö kirjeldus</p> <p>Vagunijärelevaataja töö eesmärk on tagada rongide liikumisel liiklusohutus ja veoste säilivus. Selleks kontrollib ta kauba- ja/või reisivagunite seisukorda ning vajadusel teostab remonti.</p> <p>Töö toimub üldjuhul välitingimustes nii päevasel kui ka öisel ajal. Töökeskkond on kõrgendatud ohuga töökoht raudteel, sealjuures töötamine ebatasasel pinnal ja erinevates ilmastikuoludes. Seetõttu on vagunijärelevaataja töös vajalik hea füüsiline tervis ja keskkonnataluvus, ta peab järgima tööeeskirju, tervisekaitse- ja ohutusnõudeid, kasutama töö iseloomule ja ilmastikule vastavat hästimärgatavat tööriietust ning isikukaitsevahendeid. Ohutusnõuete rikkumine võib põhjustada raudteeohutust mõjutava juhtumi või tööõnnetuse.</p> <p>Kohustuslik on läbida tööle asumisele eelnev ja perioodiline raudteetöötaja tervisekontroll.</p> <p>Põhilisteks töövahenditeks on šabloonid, mõõteriistad, luup, lukksepa tööriistad, käsitungrauad. Ühenduse pidamiseks teiste vagunijärelevaatajate ja raudtee liikluskorraldajaga kasutab vagunijärelevaataja käsiraadiojaama, andmete edastamiseks erialast tarkvara.</p>
<p>A.2 Tööosad</p> <p>A.2.1. Saabuva ja väljumiseks koostatud rongi ülevaatus ja tehnohoolduse tegemine</p> <p>A.2.2. Vaguni ettevalmistamine laadimiseks</p> <p>A.2.3. Vagunite üleandmine ja vastuvõtmine</p> <p>A.2.4. Kommertsülevaatus tegemine</p> <p>A.2.5. Raudteeveeremi kinnitamine pidurkingadega ja pidurkingade eemaldamine</p>
<p>Valitavad tööosad</p> <p>A.2.6. Reisirongi ülevaatus ja tehnohoolduse tegemine</p>
<p>A.3 Kutsealane ettevalmistus</p> <p>Tavaliselt töötavad 4. taseme vagunijärelevaatajatena inimesed, kellel on vähemalt põhiharidus ja kes on läbinud erialase väljaõppe tööandja juures (vt ka B.1).</p>
<p>A.4 Enamlevinud ametinimetused</p> <p>Vagunijärelevaataja, vaguniülevaataja, vaguni ülevaataja-remontija.</p>
<p>A.5 Regulaatsioonid kutsealal tegutsemiseks</p> <p>Vagunijärelevaatajana töötamiseks on nõutud kutsetunnistus vastavalt raudteeseadusele.</p>
<p>A.6 Tulevikuoskused</p> <p>Teave oskuste ja trendide kohta, mille tähtsus valdkonnas kasvab</p>

Tulevikus on olulised praegusest paremad spetsiifilised ohutuselased teadmised ning tööprotsesside laiemad alusteadmised. Seoses uute tarkvarade juurutamisega suureneb pidevalt vajadus paremate digioskuste järele.

B-osa **KOMPETENTSUSNÕUDED**

B.1 Kutse struktuur

Vagunijärelevaataja, tase 4 kutsestandard koosneb üldoskustest ja kompetentsidest. Kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2 ja kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.5 Valitava kompetentsi B.3.6 tõendamine on vabatahtlik.

Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele

Nõuded kutse taotlemisel

1. Vähemalt põhiharidus
2. Läbitud erialane väljaõpe töökohal

Nõuded kutse taastõendamisel

1. Sama taseme kehtiv või mitte rohkem kui 1 aasta tagasi kehtivuse kaotanud kutse
2. Läbitud täiendkoolitus

Kutse andmise korraldamine on reguleeritud raudteetranspordi kutseala kutse andmise korras.

B.2 Vagunijärelevaataja, tase 4 üldoskused

1. Järgib raudteetranspordi töö ja liikluse korraldamise põhimõtteid oma kutsetaseme piires.
2. Järgib oma töös kõikide asjakohaste standardite, juhendite ja õigusaktide nõudeid.
3. Oskab rakendada töötervishoiu reeglite kohaseid ohutusvõtteid; rakendab tööd soodustavaid ja tervist säästavaid asendeid ja töövõtteid tööülesannete täitmisel.
4. Järgib tööohutusnõudeid (sh kasutab isikukaitsevahendeid) töö planeerimisel, töökoha ettevalmistamisel, töö käigus ja töökoha korrastamisel ning arvestab teiste inimeste ja keskkonnaga enda ümber, vältimaks tööõnnetusi raudteel.
5. Hoiab puhtust ja korda ning kasutab teiste inimeste, organisatsiooni, ühiskonna ja loodusvarasid (töökoht, materjalid, seadmed, jm) hoolivalt ja otstarbekalt; sorteerib jäätmed, juhindudes taaskasutusest ja järgides jäätmekäitluseeskirja nõudeid.
6. Katkestab töö tervisele, tehnikale, liiklusele või keskkonnale ohtliku olukorra tekkides; teavitab koheselt vastavalt nõuetele.
7. Annab õnnetuses osalenule, vigastatule, terviserikkega inimesele või muul moel kannatanule esmast abi kuni arsti saabumiseni.
8. Kavandab teadlikult oma aega.
9. Oskab märgata potentsiaalset probleemi, vaadata läbi seotud teavet, sõnastada lahendamist vajav küsimus ja hinnata võimalusi ning strateegiaid sellele vastuse leidmiseks.
10. Oskab arvestada kollektiivi vajadustega ning ühise eesmärgiga ja teistega ülesannete täitmiseks koostööd teha, sealhulgas vajalikku ja kasulikku informatsiooni jagada.
11. Osaleb erialastes aruteludes oma kompetentsuse piires; oskab konstruktiivses väitluses ja arutusel argumente koostada ja esitada, et veenda vastaspoolt või neutraalset kolmandat poolt oma seisukohas.
12. Osaleb kutsealases täiendusõppes, rakendab õpitut oma töös.
13. Valdab eesti keelt tööks vajalikul tasemel.
14. Mõistab ja kasutab tööks vajalikke digitaalseid süsteeme, tööriistu ja rakendusi ning töötleb digitaalset teavet algtasemel kasutaja tasemel (vt lisa 1).

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.3.1 Saabuva ja väljumiseks koostatud rongi ülevaatuse ja tehnohoolduse tegemine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> Jälgib rongi selle liikumise ajal, kontrollides visuaalselt ja kuulmise järgi rattapaaride ja teiste vagunisõlmede korrasolekut ning lekke puudumist. Piirab saabuva rongi teiseldatavate signaalidega, juhindudes jaama tehnohooldusakti nõuetest ja kandes sellest ette raudtee liikluskorraldajale. Teeb vaguni tehnohooldust, sh mahahaakimiseta remonti, märgistab vagunitel avastatud rikked ja puudused ning kontrollib remonditähtaegu ja läbijooksu, järgides kasutuses olevate vagunite tehnohoolduse läbiviimise korra nõudeid. Teeb väljumiseks koostatud rongis vagunite tehnilist ülevaatust, kontrollides vagunisõlmede korrasolekut vastavalt normdokumendile; kontrollib visuaalselt vagunite tühjenduseadmete, uste ja luukide suletust. Kontrollib jaamades rongi koosseisu pidureid (sh suruõhutorustikuga), lähtudes vastavate juhendite ja kordade nõuetest. 	
<p>Teadmised</p> <ol style="list-style-type: none"> vagunite liigid ja nende konstruktsioon, vagunite põhiseadmete ehitus (rattapaarid, puksid, vedrustus, pöördvankrid, raamid ja kered, haakeseadmed, pidurid), vagunite rikked ja nende avastamise viisid; vagunite detailide ja sõlmede remondi tehnoloogia; veeremi automaatpidurite ehitus. 	
B.3.2 Vaguni ettevalmistamine laadimiseks	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> Kontrollib vaguni tehnoseisundit (sh vaguni käiguosade, automaatpiduriseadmete, haakeseadmete, vaguni raami ja kere korrasolekut), edastab info ning remondib vagunit rongi koosseisus, kasutades asjakohaseid tööriistu ja juhindudes vagunite tehnohoolduse läbiviimise juhendi nõuetest. Kontrollib vaguni remonditähtaega ja erialast tarkvara kasutades vaguni läbijooksu, lähtudes vagunite remondiaegadest ja lubatud läbijooksudest. 	
<p>Teadmised</p> <ol style="list-style-type: none"> vagunite liigid ja nende konstruktsioon, vagunite põhiseadmete ehitus (rattapaarid, puksid, vedrustus, pöördvankrid, raamid ja kered, haakeseadmed, pidurid), vagunite rikked ja nende avastamise viisid; ohtlike kaupade veoeskirja nõuded. 	
B.3.3 Vagunite üleandmine ja vastuvõtmine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> Teeb vaguni tehnilist ülevaatust selle kliendile üleandmisel, kontrollides vagunisõlmede korrasolekut. Teeb vaguni või rongi tehnilist ülevaatust selle kliendilt vastuvõtmisel, kontrollides vagunisõlmede korrasolekut; kontrollib visuaalselt vagunite tühjenduseadmete, uste ja luukide suletust. 	
B.3.4 Kommertsülevaatuse tegemine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> Teeb jaamas kommertsülevaatust, kontrollides plommide olemasolu ja terviklikkust (vajadusel paigaldades uued plommid), kontrollides kauba vastavust saatelehtedele, avades vaguni tollikontrolliks, kontrollides ohtlike kaupadega laaditud vagunitel ohutusmärkide olemasolu ja kaupade laadimiseeskirjade järgset laadimist ja kinnitamist lahtisel veeremil. Jaamas töötades vormistab üleandmisdokumendid, juhindudes lepingust ja dokumendi koostamise juhendist. 	
<p>Teadmised</p> <ol style="list-style-type: none"> kaupade laadimise ja kinnitamise tehnilised tingimused; ohtlike kaupade veoeskirja nõuded. 	
B.3.5 Veeremi kinnitamine pidurkingadega ja pidurkingade eemaldamine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> Kinnitab veeremi pidurkingadega, paigutades pidurkingad vastavalt jaama tehnohooldusaktile. 	

2. Eemaldab pidurkingad ja paigutab need hoiukohta vastavalt jaama tehnokorraldusaktile.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Valitavate kompetentside B.3.6 tõendamine on vabatahtlik.

B.3.6 Reisirongi ülevaatus ja tehnohoolduste tegemine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> Kontrollib rongi tehnilist seisukorda välisel ülevaatusel, jälgides vagunisõlmede korrasolekut, juhindudes kasutuses olevate vagunite tehnohoolduse läbiviimise korra nõuetest. Kontrollib vagunite sisemisel ülevaatusel vagunite inventari olemasolu ja vastavust inventari nimekirjale, vagunite kütte- ja veevarustussüsteemi ning tualettide korrasolekut, juhindudes reisivagunite kasutamise nõuetest. Kontrollib vaguni jõuseadmete ülekandemehhanismide korrasolekut, juhindudes kasutuses olevate vagunite tehnohoolduse läbiviimise korra nõuetest. Teeb vaguni käiguosade ja pidurisüsteemi tehnohooldet, juhindudes nende tehnoloogilise protsessi nõuetest. Kontrollib rongi suruõhupidurite tööd, juhindudes kasutuses olevate vagunite tehnohoolduse läbiviimise korra nõuetest. Kontrollib rongi elektro-pneumaatiliste pidurite tööd, juhindudes kasutuses olevate vagunite tehnohoolduse läbiviimise korra nõuetest. 	
<p>Teadmised</p> <ol style="list-style-type: none"> reisivagunite ehitus; elektro-pneumaatiliste pidurite ehitus. 	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	12-03112023-2.8/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Kersti Aasaväli, Edelaraudtee AS Tarmo Annus, AS Eesti Raudtee Tõnu Aruste, AS Eesti Raudtee Sergei Gorbenkov, AS Enefit Power Mart Klaassen, AS GoRail Tambet Lõhmus, AS Operail Natalja Orover-Korjakina, AS Operail Pavel Sergeev, AS Enefit Power Tanel Tina, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet Viktor Tkatchov, AS Eesti Raudtee Leonid Vätson, AS Operail Peep Õim, SA Raudteekutsed Tambet Õun, AS Operail
3. Kutsestandardi kinnitaja	Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	27
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	03.11.2023
6. Kutsestandard kehtib kuni	02.11.2028
7. Kutsestandardi versiooni number	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7231 Mootorsõidukimehaanikud ja -lukksepad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Wagon Supervisor, EstQF Level 4

Vene keeles	Осмотрщик вагонов
C.3 Lisad	
Lisa 1 Digipädevuste enesehindamise skaala	